

RAPPORT FRÅN NEW YORK

TOMAS JANZON

JAMKULTUREN FRODAS I JAZZENS METROPOL

DET ÄR EN HELT vanlig torsdagkväll. Jag är ledig och tar en promenad i min stadsdel Uptown eller Harlem som den också heter. Medan jag går funderar jag på vad som gör New York till den metropol inom jazzmusiken som den trots allt fortfarande är. Visst finns många andra platser runt om i världen, och i USA, där musiken växer fram organiskt i samklang mellan musiker och publik. Jag känner själv till Leimert Park i Los Angeles där vi jammade på Fifth Street Dick's och där Billy Higgins World Stage fortfarande är med och skapar nya talanger. Men New York har blivit en musikverkstad på ett speciellt sätt. Dels fungerar stan fortfarande som avstamp för turnéer runt i världen, dels finns här så många jazzklubbar och spelställen, men ovanpå det så finns jammets: kulturen att spela jamsession. Varje dag i veckan pågår det jam någonstans och det är alltid en positiv stämning. Alla är med.

MITT FÖRSTA STOPP är Cassandra's som ligger runt hörnet. Där sitter jag in med trummisen Greg Bandy, som jag spelade med i Cleveland senast. Det här är en ny jazzklubb med en scen, flygel, trumset, en kontrabas, snygg inredning. Men några kvarter åt fel håll och de har inte lyckats, än så länge. Längre nedför Adam Clayton Powell Blvd ligger Paris Blues som alltid

är fullt med folk, trångt men hjärtligt. Här satt jag på utsidan en eftermiddag förra sommaren och pratade med ägaren Sam, när en fet rätta passerade över stolsryggen alldeles bakom nacken på honom. Jag sa ingenting. Stället är faktiskt rent och snyggt och värt ett besök. Inte så långt därifrån ligger Showman's Jazz. Ett traditionellt "organ room" med en lång bardisk och en B3 Hammond längst in. Det finns fler liknande ställen i Harlem som Veteran's League där organisten Seleno Clark håller hov på söndagar eller Bill Saxton's Speakeasy på 132:a gatan.

PÅ VÄGEN ÖVER till Malcom X Boulevard och klubben Gin Fizz med Marc Cary's Harlem Sessions funderar jag vidare på det här med jamsessions och jazzkulturen i New York. Jag kommer att tänka på musikerrummet "The Office" på Small's Jazz Club (i Greenwich Village). Där pratas en hel del om musiken och vad den står för. Många verkar tycka att skolorna är både en välsignelse och ett problem. Problemet är att det som är jazzens inre väsen, det som ofta benämns "the spirit", inte går att lära ut på en skola. I den amerikanska jazzen har "the spirit", anden-eller själen, nog alltid varit en central del även om man inte visat det utåt. Jag kommer att tänka på att Jazz at Lincoln Center just gjort ett "The Spiritual Side of John Coltrane"-program. Med både Joe Lovano och Ravi Coltrane på tenorsax framfördes speciella "Spirit"-nummer som *Love Supreme* rakt på utan krusiduller medans andra nummer fick mer inkännande, andlig, framtoning. Enligt Nate Chinen i New York Times "som om de vill visa att all musik av Coltrane kom från en andlig inställning".

DET FÅR MIG också att tänka på mina egna första

starka upplevelser med den här musiken, som när jag jammade med Frankie Dulong i Los Angeles. Det var en fenomenal upplevelse. Jag minns att jag tyckte han spelade så speciellt, jag hade aldrig upplevt en trummis med så egen stil. Senare efter många liknande upplevelser kan man inte låta bli att känna att det ju är en andlig känsla. Och det här hänger lite grand ihop med pratet om att jazz inte kan läras ut på skolor. Från början fanns ju här i USA ett slags mentorsystem, och det finns kvar än i dag, även om det försvunnit till en del och trängts ut av skolorna. Kanske är det därför de äldre, mer erfarna, musikerna här ges sådan respekt. Förutom att de har varit med och skapat musiken så har de också delat med sig; mer informellt, om känslan i musiken, om kärleken till musiken och allt det som är svårt att kvantifiera och formulera. Som hjältarna Roy Haynes och Jimmie Heath och Tootie Heath eller Carla Bley som just blev omskriven i New York Times "At 80, Still Slyly Subverting Jazz" (se också OJ i nov 2015).

EFTER EN STUND på det fullpackade Gin Fizz, med jam över ett marockansk groove i 5/4, går min Harlempromenad vidare till det historiska Apollo Theater och konserten Jazz & Spirit. Arturo O'Farrill blev så inspirerad när han lyssnade på ett tal av den svarte intellektuelle debattören Dr. Cornell West att han komponerade *The Cornell West Concerto* för röst och Jazz Orchestra. Dessutom det vackra *A Still Small Voice* för kör och Jazz Orchestra: "Skrivet i protest mot bristen på humanitet och moral, speciellt under den stora bolåne-krisen och följande globala krasch 2007-2009... baserat på hinduiska, buddhistiska och judiska/kristna texter som delar tanken att vårt samvete är vår spirituella kontakt med vår inre röst" (fri översättning från programbladet).

Här har vi något på gång. Kanske är det här med Spirit Jazz en ny (fast gammal) tendens, en del av det virrvarr av strömningar och trender som pågår i New York just nu.

Tomas Janzon med Samuel Hargress – ägare till Paris Blues.